

Dokumenttyp:

Handlingsplan

Fastställt/upprättad

2020-04-23 av Annika Eclund

Senast reviderad:

2023-08-21

Giltighetstid:

Tillsvidare

Detta dokument gäller för:

Barn och utbildning

Dokumentansvarig:

Elevhälsoschef

Barn- och elevhälsoplan

Stöd för ledning och personal inom förskolor och skolor i Hjo kommun

Innehåll

Barn- och elevhälsoplan.....	1
Inledning.....	3
Barn- och elevhälsoarbetet i Hjo kommun.....	3
Barnets bästa.....	3
Fokus på barnets/elevens möte med lärmiljön.....	3
Barn/elevhälsoarbetets inriktning.....	4
Elevhälsans uppdrag och ansvar i skolan.....	4
Elevhälsans medicinska insats.....	5
Elevhälsans psykologiska insats.....	5
Elevhälsans psykosociala insats.....	5
Elevhälsans specialpedagogiska insats.....	5
Organisation av elevhälsoarbetet i skolan.....	6
Rektor.....	6
Arbetslaget.....	6
Elevhälsoteam.....	6
Centrala elevhälsan.....	7
Elevgruppen.....	7
Styrning och ledning av Elevhälsan.....	7
Skolhuvudmannen ansvarar för Elevhälsans arbete.....	7
Rektors ansvar för Elevhälsoteamets arbete.....	7
Organisation av barnhälsoarbetet i förskolan.....	8
Barnhälsoarbetet i förskolan utgår från:.....	8
Barnhälsoteamets övergripande arbetsuppgifter.....	8
Genomförande.....	9
Nivå 1.....	9
Nivå 2.....	9
Anmälningsskyldighet.....	9
Handlingsplan kring anmälan till socialtjänsten.....	9

Inledning

Hjo kommuns mål är att våra barn och unga i förskola och skola ska ha möjlighet att nå de mål som är uppsatta för verksamheten. Vi ska arbeta för att alla barn/elever upplever en känsla av att tillvaron i förskola/skola är begriplig, hanterbar och meningsfull så att förutsättningarna är optimala för att kunna utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. I Barn och elevhälsoplanen används begreppen förskola och skola. Benämningen skola används som ett samlingsbegrepp för förskoleklass, fritidshem, grundskola, IM och anpassad grundskola.

Syftet med denna plan är att:

- Möjliggöra att barn/elever når skolans mål.
- Att den ska vara till stöd för rektorer och personal i det dagliga barn/elevhälsoarbetet.
- Att bidra till vidareutveckling av förskolors och skolors barn/elevhälsoarbete.

Barn- och elevhälsoarbetet i Hjo kommun

En väsentlig del av barn/elevhälsoarbetet ska vara hälsofrämjande och förebyggande samt åtgärdande. Vi jobbar utifrån dessa tre perspektiv:

- Hälsofrämjande perspektiv
Vad är det som gör att barn/elever utvecklas väl och mår bra? Hur kan vi bidra till detta?
- Förebyggande perspektiv
Hur kan vi förhindra uppkomsten av problem och undanröja hinder?
- Åtgärdande perspektiv
Hur kan vi förstå orsakerna till problem som uppstår och utifrån det hitta åtgärder och anpassningar utifrån barnens/elevernas förutsättningar och behov?

Barnets bästa

Skollagen Kapitel 1 § 10 (2010:800):

”I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.”

Fokus på barnets/elevens möte med lärmiljön

Utgångspunkten är att en god lärmiljö också främjar hälsan. Barn/elevhälsans mål är att bidra till att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för barnet/eleven. En förutsättning för detta är att vi skapar oss en förståelse för det individuella barnets/elevens behov och förutsättningar i förskolan/skolan och tillsammans med arbetslagen kartlägger, analyserar och utvecklar lärmiljöerna.

”Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.” (Lgr 22: Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen, kap 1.)

En framgångsrik förskoletid och skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna ur ett livsperspektiv. Detta innebär att det dagliga barn/elevhälsoarbetet ska fokusera på friskfaktorer och en tilltro till att alla barn/elever kan lära sig, utvecklas och nå utbildningens mål.

Barn/elevhälsoarbetets inriktning

- Att förebygga, tidigt upptäcka och uppmärksamma skolrelaterade problem
- Att utgå från barns/elevs egna förmågor.
- Att undanröja hinder för varje barns/elevs lärande och utveckling
- Att uppmärksamma, kartlägga, analysera och sätta in åtgärder för barn/elever som riskerar att inte nå uppsatta mål.
- Att arbeta så att en utvecklingsprocess sätts igång och att denna leder till önskvärt resultat utifrån uppsatta mål.
- Att lyssna på och ta hänsyn till barnets/elevens tankar och önskemål.
- Att stimulera till och stödja en verksamhetsutveckling, som bidrar till att skapa miljöer som främjar lärande, god allmän utveckling och hälsa hos varje barn/elev.
- Att främja en hälsosam livsstil, goda matvanor, rörelse och en aktiv fritid.
- Att ha ett helhetstänkande utifrån organisation/grupp/individ.
- Att samarbeta med barn/elever, vårdnadshavare och andra funktioner som är till stöd för barns/elevs utveckling.

(Vägledning för elevhälsa, Socialstyrelsen Skolverket)

Elevhälsans uppdrag och ansvar i skolan

I Elevhälsans uppdrag ingår såväl generellt riktat arbete som individuellt riktat arbete. I Elevhälsan ingår följande yrkesprofessioner: skolläkare, skolsköterskor, kuratorer, skolpsykolog samt specialpedagoger. Elevhälsans arbete leds av en elevhälsochef.

Det generella arbetet innebär att Elevhälsan:

- samverkar med skolans pedagogiska personal i arbetsmiljöfrågor samt i det övergripande hälsofrämjande och förebyggande arbetet.
- bistår skolledningen med information, råd och utredningar i frågor som har betydelse för elevernas lärande, utveckling och hälsa.
- arbetar för en säker och god arbets- och lärandemiljö för eleverna.
- uppmärksammar förhållanden i elevernas närmiljö som kan öka risken för skador, ohälsa, utsatthet och kränkningar.
- tar del av aktuell vetenskaplig utveckling inom relevanta områden för att utveckla elevhälsans arbete.
- samarbetar kontinuerligt och strukturerat med pedagogisk och annan personal på skolan.
- samverkar med regionens hälso- och sjukvård, kommunens socialtjänst, ungdomsmottagningar, tandvård med flera.

Det individuellt riktade arbetet innebär att elevhälsan:

- är delaktiga i uppgiften att identifiera och åtgärda problem i elevens lärande, utveckling och hälsa.
- deltar i arbetet med att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar.
- aktivt bistår elever med särskilt stöd, i samverkan med övrig personal.

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsan ska tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

- vid hälsobesök tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser.
- i samverkan med elever, vårdnadshavare och skolans övriga personal arbeta för att ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor och om faktorer som bidrar till hälsa eller ohälsa.
- bevaka elevernas vaccinationstäckning enligt Socialstyrelsens riktlinjer.
- vid behov erbjuda medicinsk konsultation och handledning.

Elevhälsans psykologiska insats

Elevhälsan ska tillföra psykologisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

- på rektorns uppdrag genomföra IF-utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kunskap om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd. (*IF = intellektuell funktionsnedsättning)
- bidra med kunskap kring psykiska besvär, till exempel ångest och depression, samt med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger.
- bidra med psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling, till exempel genom utbildning kring psykisk hälsa och ohälsa.
- vid behov erbjuda psykologisk handledning och konsultation till pedagogisk personal kring inlärningssvårigheter, beteendeproblematik, och gruppprocesser.

Elevhälsans psykosociala insats

Elevhälsan ska tillföra psykosocial kompetens och som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete

- genomföra samtal, såsom stöd-, motivations- och krissamtal liksom utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och deras familjer relaterade till skolsituationen.
- på rektorns uppdrag utreda och bedöma den sociala och psykosociala situationen för enskilda elever, bland annat som underlag inför beslut om särskilt stöd och vid upprättande av åtgärdsprogram samt inför elevernas mottagande i grund- och gymnasiesärskola.
- bidra med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling.
- bidra med kunskaper om samhällets stödsystem.
- delta i arbetet med skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandling.
- vid behov erbjuda handledning kring beteendeproblematik och gruppprocesser

Elevhälsans specialpedagogiska insats

Elevhälsan ska tillföra specialpedagogisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

- kartlägga hinder och möjligheter i lärmiljön och barns/elevs behov av särskilt stöd, genomföra pedagogiska kartläggningar.
- tillsammans med pedagoger utforma och genomföra åtgärdsprogram - ge handledning och

- konsultation till pedagogisk personal.
- följa upp, utvärdera och stödja utvecklingen av verksamhetens lärmiljöer.

Organisation av elevhälsoarbetet i skolan

Rektor

Rektor ansvarar för och leder elevhälsoarbetet på sin enhet. Grunden i detta arbete utgörs av arbetslaget.

Arbetslaget

För att skolan på bästa sätt ska kunna utforma verksamheten utifrån barnens behov är det viktigt att varje beslut om insatser föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Arbetslaget står närmast verksamheten. Därför är det viktigt att bedömningen av hur verksamheten bör utformas för elever i behov av särskilt stöd görs av rektor tillsammans med arbetslaget och lilla elevhälsan.

I arbetslaget finns kollegor som tillsammans reflekterar och problematiserar runt sitt arbets sätt med barnen för att tillsammans bättre möta alla barns behov. Rektor har, tillsammans med arbetslaget, ett särskilt ansvar för att de resurser som finns inom arbetslaget kommer de barn till godo som bäst behöver det.

Arbetsgången kan beskrivas med följande bild:

Elevhälsoteam

Som stöd för rektor finns det lokala elevhälsoteamet. Där finns tillgång till ett tvärvetenskapligt perspektiv

av specialpedagog, kurator och skolsköterska. Elevhälsoteamet träffas regelbundet tillsammans med rektor i syfte att stödja och utveckla elevhälsoarbetet på enheten. Elevhälsoteamet har schemalagd tid förlagd till enheten för möten med såväl elever som personal.

Centrala elevhälsan

I syfte att skapa likvärdighet samt utveckla de lokala elevhälsoteamens kompetens ingår all elevhälsopersonal i den centrala elevhälsan. Denna leds av kommunens elevhälsoschef som också har personalansvar för denna grupp. Den centrala elevhälsan träffas regelbundet för gemensam reflektion och kunskapsbyggande utifrån det arbete som bedrivs på enheterna. Aktuell forskning kopplat till elevhälsans uppdrag bearbetas. Vid ett antal av dessa träffar finns även skolläkare samt skolpsykolog med. Syftet är då att ge tillfälle för bearbetning av ärenden som kräver en samlad kompetens från elevhälsans alla professioner.

Elevgruppen

Elevgruppen ska ses som en viktig och aktiv del i den enskilda elevens utveckling och lärande. Det är därför viktigt att särskilt stöd som i vissa fall kan behöva ges enskilt till en elev så långt som möjligt tillgodoses i den ordinarie verksamheten.

Därmed blir verksamheten en resurs för barn som tillfälligt eller varaktigt är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. Behovet av särskilt stöd är relaterat till vad som händer i mötet mellan eleven och de människor och den miljö som finns samt de aktiviteter som sker i skolan.

Styrning och ledning av Elevhälsan

Skolhuvudmannen ansvarar för Elevhälsans arbete

Huvudmannen ansvarar bland annat för att:

genomföra utbildningen i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen samt bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

- ha ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhets- och huvudmannanivå
- genomföra verksamheten på ett sådant sätt att de nationella målen uppnås, till exempel beslut om elevhälsans organisation, placering och anställningsvillkor för de anställda inom elevhälsan.
- verksamheten har en adekvat kompetensförsörjning och ska erbjuda personalen kompetensutveckling med mera
- skriva avtal vid samverkan med andra huvudmän
- det finns lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Rektors ansvar för Elevhälsoteamets arbete

För varje skolenhet ska det finnas en rektor som leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid skolenheten. Rektorn ska också verka för att utveckla utbildningen och därmed också elevhälsan. Rektorn beslutar även om sin enhets inre organisation. Enligt läroplanen för grundskolan har rektorn bland annat ansvar för att:

- leda och organisera undervisningen och elevhälsans verksamhet så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.
- tillse att kontakt mellan skola och hem upprätts om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan.
- anpassa resursfördelningen och stödåtgärderna utifrån den gemensamma värderingen av elevernas utveckling.
- organisera för ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet, sex och

samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Organisation av barnhälsoarbetet i förskolan

Barnhälsan i förskolan består av rektorer och specialpedagoger som ansvarar för det pedagogiska arbetet och de specialpedagogiska insatserna.

Barnhälsoarbetet i förskolan utgår från:

- 3 kap 2 § skollagen:
Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt det är möjligt enligt utbildningens mål.
- 8 kap 2 § skollagen:
Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.
- Läroplan för förskolan LPFÖ 18:
Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar.
- Barnkonventionen

Barnhälsoteamets övergripande arbetsuppgifter

- samverkan sker kontinuerligt i barnhälsoteamet kring beslut om hur insatser ska utformas utifrån organisations-, grupp- och individnivå
- stödja pedagoger, arbetslag, barn och vårdnadshavare
- bidra med kunskaper och genomföra insatser som stödjer barns hälsa, lärande och utveckling generellt på främjande, förebyggande och åtgärdande nivåer
- särskilt uppmärksamma barn som är i behov av riktat stöd och undanröja hinder för lärande och utveckling som kan förekomma
- bidra till att kartlägga, utreda, analysera, föreslå, genomföra och följa upp barnhälsoinsatser
- BHT har kontinuerliga möten och samverkar med BHV-sköterskor (barnhälsovården) och vid behov IFO (Individ- och familjeomsorg)
- barnkonferens genomförs i samtliga arbetslag med äldre barn under höstterminen och uppföljning av dessa sker under vårterminen. Kartläggning av behov på individ, grupp och organisationsnivå. Syftet är att undanröja hinder och är en del av förskolans förebyggande och främjande arbete.
- barnhälsans arbete planeras över ett verksamhetsår och ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. Varje år i december och juni görs en utvärdering av barnhälsoteamets arbete
- specialpedagog samverkar med och ansvarar för alla externa kontakter gällande BHV, HAB, BUP, rehabiliteringscentrum, psykologenheten, logopedmottagningen med mera.
- Dokumentera i PMO

Genomförande

Nivå 1

Stanna upp på den här nivån.

1. Vid funderingar kring ett barn konsulterar ansvarig pedagog specialpedagogen och/ eller rektor.
2. Ansvarig pedagog och arbetslag ska kontinuerligt och systematiskt följa, dokumentera och analysera varje barns utveckling och lärande för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål. Detta sker genom kontinuerlig dokumentation.

På arbetslagets PUT reflekteras, utvärderas och analyseras de insatser som planerats och genomförts för barn i behov på organisations- och gruppnivå.

Nivå 2

När arbetslaget provat allt de kan komma på och de upplever att det fortfarande inte ger förväntad utveckling skrivs ett bht-ärende

1. Prata med vårdnadshavare så att specialpedagog får samtycke att lyfta ärendet i BHT. Förklara tydligt att det är arbetslaget som behöver stöd och verktyg för att ge barnet förutsättningar till bäst utveckling och lärande.
2. Skicka ärende till BHT, använd blanketten "Ärende till BHT", finns i mappen Specialpedagog bland förskolans gemensamma dokument. Meddela specialpedagog att ärendet finns i barnets digitala mapp. Specialpedagog hämtar ärendet i mappen och lyfter på BHT.
3. Rektor beslutar i samråd med BHT om vilket behov av specialpedagogiska insatser som finns. Därefter delges arbetslaget beslut och behov av insatser.

Övriga planer/forum till stöd i barnhälsoarbetet:

- Bilaga – Vid misstanke om svag kognitiv utveckling gällande barn i förskolan
- Handlingsplan för barn med skyddad identitet
- Krisplan – Boken Handledning vid kris i förskolan
- Handlingsplan kring anmälan till socialtjänsten (se nedan)
- Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)

Anmälningsskyldighet

Enligt socialtjänstlagen 14 kap 1§ föreligger anmälningsskyldighet till socialtjänsten av den som i sin verksamhet får kännedom om, eller har misstanke om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till en underårigs skydd.

Anmälningsskyldigheten gäller inte bara vid misstanke om fysiskt våld, utan också psykiskt våld, sexuella övergrepp och bristande omsorg med mera.

Handlingsplan kring anmälan till socialtjänsten

1. Personal misstänker eller uppmärksammar att ett barn far illa enligt socialtjänstlagen 14 kap 1§. Vid misstanke om våld och sexuella övergrepp får inte vårdnadshavare informeras
2. Informera alltid rektor (om det är ett akut ärende och du inte får kontakt med rektor, informera specialpedagog)
3. Rektor anmäler. I anmälan bifogas dokumentation från personal (text och eventuella foton).

Se också krisplan; boken Handledning vid kris i förskolan. Finns på alla förskolor.